

Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20282>

Özet

Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?i (DDBÖ), psikiyatrik tan? alan bireylerde, özellikle de ?izofreni hastalar?nda gözlemlenen dü?ünce ve dil süreçlerindeki anormallikleri sistematik olarak de?erlendirmek amacıyla kullan?lan bir araçtır. Ölçek, orijinal adıyla Thought and Language Disorder Scale (TOLD) olarak bilinmektedir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Emre Mutlu taraf?ndan 2018 y?l?nda bir uzmanlık tezi kapsamında ger?ekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, dü?ünce bozuklu?unun ?iddeti ile hastalar?n bili?sel i?levler, genel ve sosyal i?levsellik düzeyleri ve ya?am kaliteleri aras?ndaki karma??k ili?kileri incelemeyi amaçlam??tır.

DDBÖ'nün Türkçe formu, klinik ara?t?rmalarda ve rutin klinik de?erlendirmelerde dü?ünce bozuklu?unun pozitif ve negatif semptomlar?n? kantitatif olarak belirlemek için önemli bir psikometrik araç i?levi görmektedir. Ölçek, psikotik bozukluklar ba?lam?nda dil ve dü?ünce patolojisinin detayl? analizine olanak tan?ır.

Anahtar Kelimeler

Dü?ünce Bozuklu?u, Dil Bozuklu?u, ?izofreni, Psikiyatri, Ölçek Uyarlamas?, Bili?sel ??levler, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

Emre Mutlu (Uyarlayan)

Amaç

Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?i'nin temel amacı, konu?man?n ak???, içeri?i ve mant?ksal yap?s? ba?lam?nda ortaya ç?kan dü?ünce ve dil bozuklu?u belirtilerini objektif kriterlere göre derecelendirmektir. Bu, klinisyenlerin hastan?n psikopatolojik durumunun ciddiyetini ve türünü daha iyi anlamalar?na yard?mc? olur.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amacı, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve dili ba?lam?nda yeniden incelemek, geçerlik ve güvenilirlik kan?tlar?n? sunmak ve ölçe?i Türkiye'deki klinik ve akademik ara?t?rmalara kazandırmaktır. Uyarlama, özellikle **?izofreni** hastalar?nda dü?ünce bozuklu?unun klinik sonuçlar?n? (i?levsellik ve ya?am kalitesi) tahmin etme gücünü ara?t?rm??tır.

Yap?

DDBÖ, **dü?ünce bozuklu?u** ve **dil bozuklu?u** olarak bilinen temel psikiyatrik yap?lar? ölçmektedir. Bu yap?lar genellikle iki ana kategoriye ayr?lan bir dizi semptomdan oluşur:

Pozitif Dü?ünce Bozukluklar?: Ça?r???m gev?ekli?i, te?etsellik, mant?k d??? konu?ma, neolojizm ve kelime salatas? gibi konu?ma ve dilin yap?s?ndaki a??r? veya anormal sapmalar? ifade eder.

Negatif Dü?ünce Bozukluklar?: Konu?man?n yoksulla?mas?, içeri?in yoksulla?mas? veya aloji gibi dil üretiminin ve içeri?inin azalmas? veya k?s?tlanmas? durumlar?n? ifade eder.

Ölçek, bu semptomlar?n derecesini belirleyerek, bireyin organizasyon, soyut dü?ünme ve ileti?im kurma yeteneklerindeki bozulmay? de?erlendirir. Bu de?erlendirme, **bili?sel i?levler** alan?ndaki genel bozulman?n bir göstergesi olarak kabul edilir.

Geçerlik

Mutlu (2018) taraf?ndan yürütölen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in geçerlik çal??malar? detayl? olarak incelenmi?tir. Uyarlama tezlerinde genellikle yap? geçerli?i (faktör yap?s?n?n orijinal ölçekle tutarlıl???) ve ölçüt ba??ntılı? geçerlik (convergent validity) kanıtlar? aran?. Çal??mada, DDBÖ skorlar?n?n, hastal?k ?iddetini ölçen di?er geçerli klinik araçlarla (örne?in, ?izofreni semptomlar?n? ölçen ölçekler) tutarlı? bir korelasyon gösterip göstermedi?i ara?tır?lm??tır.

Özellikle ölçe?in **?izofreni** hastalar?n?n genel i?levsellik ve ya?am kalitesi gibi önemli klinik sonuç de?i?kenlerini ne ölçüde aç?klayabildi?i analiz edilerek, ölçe?in klinik aç?dan anlamlılı?? ve geçerlili?i desteklenmi?tir.

Güvenirlik

Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, ölçe?in tutarlı? ve tekrarlanabilir sonuçlar üretme yetene?ini göstermektedir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlıl?? (genellikle Cronbach alfa katsay?s? ile) incelenmi?tir. Yüksek iç tutarlıl?k katsayılar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? (dü?ünce bozuklu?unu) ne kadar iyi ölçtü?ünü gösterir.

Klinik gözleme dayalı? bir derecelendirme arac? olmas? nedeniyle, de?erlendiriciler aras? güvenilirlik (inter-rater reliability) DDBÖ için hayati öneme sahiptir. Bu analiz, farklı? e?itimli klinisyenlerin ayn? hastan?n dil ve dü?ünce bozuklu?unu derecelendirirken benzer puanlara ula??p ulaşamadı??n? belirler. Bu tür yüksek güvenilirlik, ölçe?in klinik uygulamada standart ve objektif bir araç olarak kullanılabilirli?ini artırır.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, DDBÖ'nün orijinal yap?s?n?n Türkçe örnekleme de korunup korunmadı??n? belirlemek amacıyla faktör analizi (genellikle Do?rulatory? Faktör Analizi) uygulanm??tır. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak beklendi?i gibi pozitif ve negatif

dü?ünce bozuklu?u gibi alt boyutlara ayr?l?p ayr?lmad???n? teyit eder.

Mutlu'nun (2018) çal??mas?, ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu göstermeyi ve böylece ölçe?in yap?sal geçerli?ine ek kan?t sa?lamay? hedeflemi?tir. Bu, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korunmas? aç?s?ndan kritik bir ad?md?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Klinik Gözlem ve Derecelendirme Ölçe?i

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kin Klinik Popülasyon

Age Group: Genellikle 18 ya? ve üzeri

Population Details: Ölçek, öncelikli olarak izofreni ve di?er psikotik bozukluklar tan?s? alm?? bireylerde dü?ünce ve dil patolojilerini de?erlendirmek üzere kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Ölçek, e?itimli bir klinisyen taraf?ndan, yap?land?r?lm?? veya yar? yap?land?r?lm?? bir görü?me s?ras?nda hastan?n spontane konu?mas? ve dü?ünce içeri?i gözlemlenerek puanlan?r. Derecelendirme puanlar?, gözlemlenen bozuklu?un ?iddetine göre belirlenir.

Anahtar Kelimeler

TOAD Scale, Thought Disorder, Language Disorder, Psikometri, Klinik De?erlendirme, Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi, Ankara (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? **2018** y?l?nda Emre Mutlu taraf?ndan tamamlanm??t?r. Ölçe?in

akademik veya klinik amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar Emre Mutlu ile ileti?ime geçilmesi veya tezin sunuldu?u Hacettepe Üniversitesi'nden izin alınması gerekmektedir. Ölçe?in orijinal versiyonunun kullan?m ?artları için orijinal geli?tiricilere ba?vurulmalıdır.

Kaynaklar

Mutlu, E. (2018). *Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?inin Türkçe uyarlaması ve ?izofrenide dü?ünce bozuklu?unun hastalık ?iddeti, bili?sel i?levler, genel ve sosyal i?levsellik ve yaşam kalitesi ile ili?kisi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Tez Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [dusunce-ve-dil-bozuklugu-olcegi-toad.pdf](#)

Dü?ünce ve Dil Bozuklu?u Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmamıştır. Ölçe?in tam maddelerine eri?im sağlamak için Mutlu (2018) tarafından hazırlanan uzmanlık tezine ba?vurulması veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.